

ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Калініченко Тетяна Леонідівна, магістр спеціальності «Управління навчальними закладами», Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Ткач Ганна Володимирівна, канд. педагогічних наук, викладач, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, Харків, Україна

Анотація — Розглянуто професійний імідж керівника закладу дошкільної освіти як чинника ефективної професійної діяльності. Визначено такі якості успішного керівника закладу освіти: лідерство, адаптованість, особиста стабільність, наявність команди однодумців, уміння її створювати, володіння основними функціями освітнього менеджменту, репутація, оптимальна відкритість.

Ключові слова — Приблизно 4-5 ключових слів або словосполучень у алфавітному порядку розділяються комами.

В останні роки система управління освітніми закладами зазнає значних труднощів. Вирішення стратегічних освітніх завдань, визначених у Законах України «Про освіту» (2017), «Про дошкільну освіту» (зі змінами 2017 р.) та інших нормативно-правових документах, залежить, у першу чергу, від якісного управління, що здійснюється у навчальних закладах, компетентності і здібностей їх керівників, а також від оволодіння ними змістом, методами і формами ефективного управління, серед яких особливе значення має імідж керівника.

Проблема необхідності формування позитивного іміджу керівника, що є визначальним у формуванні іміджу дошкільного навчального закладу в умовах ринкових відносин, постає дуже гостро. При цьому створений позитивний імідж керівника може полегшити доступ освітнього закладу до інформаційних,

фінансових та людських ресурсів; освітній заклад, на чолі з керівником з позитивним іміджем за рівних умов стає привабливішим для працівників та батьків вихованців.

Питання професійного іміджу педагога розкрито в дослідженнях українських науковців Т. Демчук, Т. Довгої, В. Зінченко, І. Ковальнової, А. Кононенко, Л. Мартинець, М. Навроцької, О. Нуйкіна, О. Попової, Н. Савченко та ін., зокрема проблемі його формування присвячено праці О. Горovenko, О. Грейліх, Ю. Дзядевич, Л. Донської, О. Ігнатюк, О. Калюжного, О. Ковальнової, Л. Ковальчук та ін.

Наукові розробки в галузі іміджелогії належать вітчизняним і зарубіжним вченим: О. Бухарковій, К. Горшковой, Ф. Джефкінсу, В. Орешкіну, А. Панасюку, О. Перелигіній, Г. Почепцову, Е. Семпсону, В. Шепелю, Дж. Ягеру та ін., формування професійного іміджу фахівця вивчається Ф. Геновим, Н. Гузій, І. Ісаченко, І. Ковальновою, О. Ковальновою та ін.

Проблема іміджу суб'єктів управління знайшла відображення у наукових працях: В. Бороздіна, Л. Браун, Л. Галіціна, Л. Грень, Л. Даниленко, Л. Карамушки, В. Михайліченко, А. Панасюк, О. Романовського, В. Шепель, В. Шпалінського та ін.

У розглянутих дослідженнях широко висвітлюється проблема управлінської діяльності учасників педагогічного процесу, але недостатньо висвітлено особливості іміджу керівника закладу освіти.

Поняття «імідж» має багато різних визначень. Короткий психологічний словник під редакцією А. Петровського та

М. Ярошевського визначає імідж як «стереотипізований образ конкретного об'єкта, що існує в масовій свідомості [4]. Як правило, поняття іміджу відноситься до конкретної людини, але може також поширюватися на певний товар, організацію, професію і т.д.

Увага до іміджу актуалізувалася в останні роки в зв'язку із загостреною проблемою вибору, що встала перед людьми (вибору товарів і послуг, політичних партій і громадських організацій, лідерів і керівників), і конкуренцією на різноманітних ринках - споживчому, політичному та інших. Щоб продати товар, послугу, залучити на свою сторону виборця, щоб успішно конкурувати на ринку, фірма, громадська організація, університет або банк повинні створити собі відповідний імідж. Доцільний, адекватний імідж абсолютно необхідний для будь-якого виду соціальної діяльності.

Імідж керівника є важливою складовою формування позитивного іміджу закладу освіти.

Позитивний імідж закладу дошкільної освіти насамперед залежить від керівника. Саме керівник має постійно забезпечувати нову якість навчального закладу; усвідомлювати, що в основі прогресивного розвитку лежить зміна характеру діяльності і стосунків в середині колективу.

Можна виділити такі якості успішного керівника закладу освіти: лідерство, адаптованість, особиста стабільність, наявність команди однодумців, уміння її створювати, володіння основними функціями освітнього менеджменту, репутація, оптимальна відкритість.

Сучасний керівник закладу дошкільної освіти – це лідер в своєму колективі і управління діяльністю закладу здійснює з позицій лідерства [1]. Він повинен не лише спромогтися змінити себе і розвиватися з часом, адаптуватися до ситуацій, набувати умінь гнучко і швидко пристосовуватися до будь-яких змін у суспільстві, не допускати щоб вони розчавили його, але й чітко усвідомлювати

місію закладу, згуртувати навколо неї колектив і цілеспрямовано діяти в напрямку досягнення поставлених цілей.

Адаптованість виражає критерій лідера, спроможного знайти і проаналізувати свої підходи і здатності, виявити свій потенціал, навчитися діяти по-іншому у нестабільній чи в неадекватній ситуації.

Керівник закладу дошкільної освіти здійснює управлінську діяльність через систему стосунків з дітьми, колективом працівників, батьками, адміністративними та контролюючими інстанціями, різними громадськими організаціями тощо. Зрозуміло, що всі ці люди так чи інакше аналізують і оцінюють роботу керівника.

Кращі сучасні керівники вже сьогодні приділяють пильну увагу цьому питанню, але використовують наробки іміджелогії стихійно, не знають чітко її змісту, не володіють методиками та технологіями втілення в практику роботи.

Що вкладається в поняття іміджу?

Ми визначаємо цей термін як публічне «Я» людини, що складається з комплексу цілісних, узгоджених між собою характеристик різного змісту: зовнішніх (вербальних, кінетичних, середовищних, речових), та внутрішніх (темперамент, характер, мотивація, спрямованість, інтереси, здібності, самооцінка тощо), окремі риси яких узгоджені між собою. Причому, особистісний імідж у педагогічній сфері роботи виступає як база, а зовнішній - як надбудова. Це пов'язано з тим, що на відміну від політичної сфери діяльності, сфери шоу-бізнесу тощо, які не мають постійної аудиторії, керівник освітньої установи задіяний у довготривалому безпосередньому контакті з відносно стабільним колективом, який має постійну можливість співвідносити відповідність зовнішнього образу та внутрішніх якостей керівника, вимагає від нього як педагога, високих моральних та психічних характеристик.

Цілісність іміджу залежить від внутрішньої психологічної узгодженості його соціально-психологічних компонентів (емоційної спрямованості особистості,

поведінкових реакцій, проявів характеру, наявних ділових якостей) та виявляється в узгодженні уявлень про цілі діяльності керівника, засоби вирішення управлінських завдань, вербальні та невербальні компоненти спілкування.

Залежність іміджу керівника від очікувань оточуючих полягає у обов'язку керівника поводитися у відповідності до таких очікувань, які відповідають рольовій позиції.

Очікування оточуючих не завжди усвідомлюються керівником, бо мають неформальний характер, але вони істотно впливають на його імідж. Управлінцю потрібно знати про те, які стереотипи громадської думки заважають людям адекватно оцінювати його діяльність.

Існують досить жорсткі уявлення про те, який керівник повинен бути в організації з певним типом корпоративної культури. Так для культури кланового типу необхідний керівник, що має образ заступника, захисника, тобто керівник, орієнтований на персонал, при цьому велика увага приділяється його харизмі.

Вплив очікувань підлеглих (оточуючих) на імідж керівника підтверджує існування так званого «ідеального» іміджу, тобто усередненого уявлення підлеглих щодо образу керівника.

Ідеальний імідж не може бути реалізований на практиці, він служить певним орієнтиром для проектування або удосконалення окремих складових існуючого іміджу управлінця. Крім того, відповідність іміджу керівника очікуванням людей впливає і на загальне визначення

іміджу як «позитивного» або «негативного» [5].

Отже, імідж керівника, як мотиватор діяльності підлеглих, впливає на співробітників в плані їх самовираження, емоційного стану кожного працівника та соціально-психологічного клімату колективу у цілому.

Список використаної літератури

1. Бабаєв В. Організаційна культура керівника: [навчальний посібник для спеціальності "Адміністративний менеджмент"] / В. Бабаєв, Н. Шаронова. –Х.: НТУ "ХПІ", 2005. – 260 с.
2. Берд П. Подай себя! Эффективная тактика улучшения вашего имиджа / П. Берд; [пер. с англ. Т. А. Сиваковой]. – М.: Амалфея, 1997. – 208 с.
3. Шепель В. М. Имидж / В. М. Шепель // Воспитание школьников. – 1997. – № 1. – С. 40-44. 7.
4. Гринчишин Д.Г. Короткий тлумачний довідник української мови / Д. Г. Гринчишин та ін. – К.: Рад. школа, 1988. – 320 с.
5. Панасюк А.Ю. Формирование имиджа / А.Ю. Панасюк. – М.: Издательство "Омега-Л", 2009. – 266 с.

Автори

П.І.Б. першого автора повністю, посада, організація (електронна адреса).

Ткач Ганна Володимирівна, канд. пед. наук, викладач кафедри педагогіки та іноземної філології, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (annatkach2311@gmail.com).

Тези доповіді надійшли 29 січня 2018 року. **(Пишіть дату, коли Ви відправили свою доповідь).**

Опубліковано в авторській редакції.